

Notat om udmøntning af midler afsat til urørt skov på finansloven for 2020

Der er på finansloven for 2020 afsat 20 mio. kr. årligt til udlæg af urørt skov i statens skove. Den konkrete udmøntning af midlerne skal fastlægges af aftaleparterne.

VLAk-regeringen har sammen med DF udpeget i alt 10.200 ha urørt skov i Miljø- og Fødevareministeriets skove. Arealerne udlægges med en indfasningsperiode på ti år for løvskove og 50 år for nåletræsplantager.

De nye midler på finansloven anvendes til sløjfning af kommerciel hugst på de allerede udpegede arealer, forbedring af biodiversiteten på de allerede udpegede områder og til udpegning af ny urørt skov.

Omkostninger til sløjfning af kommerciel hugst på allerede udpegede arealer

Det vil koste ca. 7,2 mio. kr. årligt frem til og med 2026 og herefter ca. 0,7 mio. kr. frem til og med 2066 at sløjfe den kommercielle hugst i de allerede udpegede urørte skove. Omkostningen finansieres af de afsatte finanslovsmidler.

Udgifter til forbedring af biodiversiteten på de allerede udpegede arealer

I en opstartsperiode efter udpegningen skabes lysninger, og der kan ske fældning, udtag og salg af ikke-hjemmehørende arter. Den naturlige hydrologi genskabes, og finansieres gennem allerede allokerede midler samt midler fra EU-projektet LIFE Open Woods.

Efter opstartsperioden bør der ikke foregå naturpleje på områderne eller forstlig virksomhed, dog med undtagelse af fortsat fjernelse af ikke-hjemmehørende arter eller sikring af habitatnatur. Der udtages og sælges - hverken i opstartsperioden eller herefter - som udgangspunkt ikke ved fra hjemmehørende arter på de udpegede arealer, dog kan der udtages hjemmehørende ved, hvor der på arealerne er truede arter, der kræver solbeskinnede skovlysninger, for eksempel i bøgeskov på kalkbund eller ved genskabelse af større vådområder. Det vil fremgå af forvaltningsplanen for hver enkelt urørt skov, hvor meget ved fra hjemmehørende arter, der vil blive udtaget af hensyn til biodiversiteten.

Indsatsen for biodiversiteten kan forbedres endnu mere, så der blandt andet kommer mere skovgræsning på egnede arealer. Det vil på sigt varigt lægge beslag på ca. 4 mio. kr. årligt, hvoraf langt det meste vil gå til skovgræsning. Forskere med speciale i rewilding inddrages, således at udvælgelse af egnede arealer, og udsætning af græssere foregår i tråd med forskningsfaglige anbefalinger.

Såvel skovgræsning som naturlig hydrologi skal om muligt etableres i større sammenhængende naturområder og på tværs af naturtyper, således at der også er lysåben natur og overgange mellem skov og lysåben natur.

Udlægning af ny urørt skov

Naturstyrelsen vurderer, at der vil kunne udlægges minimum 6.000 ha ny urørt skov. Der udtages som udgangspunkt ikke ved fra hjemmehørende arter. Indtægter fra salg af ikke-hjemmehørende arter, som fældes af hensyn til biodiversiteten i de nye skove, anvendes til at understøtte naturgenopretning, herunder forbedret hydrologi.

Det konkrete ha tal vil afhænge af, hvor arealerne placeres, idet omkostninger, herunder indtægstabet fra stop af skovdrift ved udlæg af urørt skov varierer fra skov til skov. Det kan således først fastlægges, når der er truffet politisk beslutning om placering af de nye urørte skove.

Indtægter fra biodiversitetsfremmende fældninger ved udlægning af ny urørt skov

Når produktionsskov ændres til urørt skov, er fældning og veteranisering af træer vigtige værktøjer til at understøtte en udvikling over mod en mere naturlig skov.

Derfor kan der fældes træer for at lave lysninger, ligesom ikke-hjemmehørende arter kan fjernes for at give plads til hjemmehørende arter, der er bedre for biodiversiteten.

Når der sker naturgenopretning af hensyn til biodiversiteten (for eksempel for at hindre at gamle ege overvokses af andre træer), vil de hjemmehørende træer blive liggende i skoven og langsomt forgå og blive til levesteder for svampe, biller og mosser. Ligeledes vil en del af træerne alene blive skadet (veteraniseret), så de over nogle år henfalder og bliver til stående dødt ved.

Når det vil være til fordel for biodiversiteten, f.eks. når der skal laves lysåbne områder i skove domineret af ensaldrede hjemmehørende arter til fordel for f.eks. orkideer eller forbedret hydrologi i skoven, forventes en mindre del af veddet fra de hjemmehørende arter udtaget og solgt. Det vil fremgå af forvaltningsplanen for hver enkelt urørt skov, hvor meget ved fra hjemmehørende arter, der vil blive udtaget af hensyn til biodiversiteten.

De ikke-hjemmehørende arter, der fældes vil hovedsageligt blive fjernet, når der etableres lysninger m.v. Disse træer sælges.

Naturstyrelsen vurderer, at indtægterne herfra vil udgøre maksimalt 3,8 mio. kr. årligt frem til og med 2026 og anvendes til at øge og forbedre skovgræsningsindsatsen i de tidligere udpegede skove.

Fældninger både i nye udpegede skove og i de allerede udpegede urørte skove vil fremover alene blive styret ud fra de ovennævnte biodiversitetsmæssige principper og ikke være underlagt et specifikt provenukrav. Retningslinjerne for forvaltning af urørt skov suppleres med dette notat for at afspejle det hævede ambitionsniveau for beskyttelse af biodiversitet. Standarden bliver fælles for både de allerede udpegede urørte skove og de nye urørte skove, og der vil være mulighed for formidling om friluftslivet og naturværdierne i områderne og sikring af adgangen til borgerne.

Der nedsættes en følgegruppe med deltagelse af relevante forskere og grønne organisationer, som løbende inddrages i processen.

Midlertidigt hugstopt for hjemmehørende træarter frem til endelig udpegning af nye arealer

Fra 1. juni 2020 stopper Naturstyrelsen midlertidigt skovning til salg af hjemmehørende arter i de skove, som biodiversitetsforskeres tidligere har udpeget (1., 2., 3. prioritering¹). I august 2020 udpeger Naturstyrelsen omkring 7.000 til 8.000 ha skov, som skønnes at være blandt de mest realistiske for den senere endelige udpegning af de minimum 6.000 ha ny urørt skov. På disse arealer vil hugstoppet gælde frem til, at de endelige udpegninger er besluttet.

¹ Petersen, A.H., J. Bladt, H.H. Bruun, R. Ejrnæs, J. Heilmann-Clausen og C. Rahbek (2017): Biologiske anbefalinger om udpegning af skov til biodiversitetsformål på statens arealer. Forskningsbaseret rådgivning fra Københavns og Aarhus Universiteter i forbindelse med regeringens Naturpakke. Center for Makroøkologi, Evolution og Klima, Københavns Universitet. 40 s.
http://macroecology.ku.dk/dk/andre-publikationer/skove-tilbiodiversitet/Anbefalinger_skovudpegning_KU_AU_Final_15dec2017.pdf

Bilag 1: Oversigt over omkostninger ved udlæg af urørt skov

I tabel 1 nedenfor vises omkostningerne ved stop for hugst af hjemmehørende træarter, øget naturgenopretningsindsats i de allerede udpegede urørte løvskove og udlægning af nye urørte skove.

Tabel 1: Omkostninger til urørt skov finansieret af finanslovsbevilling.

Mio kr./år ¹	Årligt 2020-2026	Årlig 2027-2066	Varige årlige udgifter
Stop for kommerciel hugst af hjemmehørende arter i allerede udpegede urørte skove - principper for fældning harmoniseres med principperne i ny urørt skov	7,2 ²	0,7	
Mere naturgenopretning i de allerede udpegede urørte skove - øget og forbedret skovgræsning m.v.		3,7	4,0
Ny urørt skov³ - indtægtstab	10,4	10,4	10,4
Ny urørt skov³ - naturgenopretning (skovgræsning, naturlig hydrologi mv)	2,4	5,2	5,6
Indtægter fra fældning af ikke-hjemmehørende træarter - indtægter fra reducere af ikke hjemmehørende træarter i ny urørt skov	-3,8 ⁴		
Mere naturgenopretning i de allerede udpegede urørte skove - øget og forbedret skovgræsning m.v.	3,8 ⁴		
I alt	20,0	20,0	20,0

¹ Naturpakkens overgangsperiode løb til henholdsvis udgangen af 2026 for urørt løvskov og udgangen af 2066 for nåletræsplantager.

² Består af 1,7 mio. kr./år til at skabe lysninger og variation ved at fælde og efterlade træ og ca. 5,5 mio. kr./år i tabte indtægter ved stop af salg af hjemmehørende træer. Dog antages det, at en mindre del af de hjemmehørende træarter sælges, når det er til fordel biodiversiteten, f.eks. når der skal laves lysåbne områder i skovene til orkideer eller genskabes større vådområder i skoven.

³ Det antages at ca. 2/3 af omkostningerne til ny urørt skov går til at kompensere indtægtstab og ca. 1/3 til naturgenopretning. Fordelingen afhænger af hvilke arealer der udpeges.

⁴ Tallet er omfattet med betydelig usikkerhed. Det forventes, at indtægten maksimalt vil udgøre 3,8 mio. kr. årligt. De faktiske indtægter vil variere afhængig af hvilke skove der konkret udpeges samt fluktuationer i markedspriser.

Forudsætninger:

- Der gennemføres som hovedregel ikke fældning med salg af hjemmehørende træarter i hverken de tidligere udpegede skove eller de skove der nu udpeges. Med hjemmehørende forstås i denne sammenhæng generelt alle løvtræer (med enkelte undtagelser eksempelvis ær og rødeg) samt skovfyr.
- Som udgangspunkt udtages og sælges størstedelen af oversøiske træarter (eksoter), svarende til 75-90 pct. Det gælder eksempelvis sitkagran, nobilis, douglasgran m.fl. Af de europæiske, men ikke hjemmehørende træarter, udtages og sælges ca. 50 pct. af vedmassen. Det gælder eksempelvis rødgran, ædelgran, normansgran.
- Det er påvist ved tidligere undersøgelser, at der mangler lys og lysninger i skovene. Der foretages derfor et vist niveau af veteranisering, ringning og fældning i hjemmehørende træarter for at skabe variation og lys til gavn for de lyskrævende truede arter. Det hjemmehørende træ efterlades som

udgangspunkt i skoven. Undtagelsen vil være skove med truede arter, der kræver solbeskinnede skovlysninger, for eksempel i bøgeskov på kalkbund.

- Der gennemføres på sigt samme niveau af naturgenopretning i de tidligere udpegede skove og de skove der nu udpeges. Det hurtige stop for hugst af hjemmehørende træarter i både tidligere udpegede og ny urørte skove betyder, at naturgenopretningen i de nye urørte skove frem til og med 2026 foregår i et lavere omfang (svarende til 2,4 mio. kr. årligt), for at stige til 5,2 mio. kr. årligt efter 2026.
- Indtægterne fra salg af ikke hjemmehørende arter i de nye udpegninger forventes at indbringe maksimalt 3,8 mio. kr. Dette beløb bruges i årene 2021 – 2026 til at øge og forbedre skovgræsningsindsatsen i de tidligere udpegede skove.